ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO της 13ης Νοεμβρίου 1990 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Στην παρούσα υπόθεση το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2772/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975, περί ορισμένων προδιαγραφών εμπορίας που εφαρμόζονται στα αυγά [1].

Τα πραγματικά περιστατικά από τα οποία προέκυψε η διαφορά της κύριας δίκης είναι σχετικώς απλά. Η επιχείρηση Gold-Ei, προσφεύγουσα της κυρίας δίκης (στο εξής: προσφεύγουσα) αποτελεί ένωση παραγωγών τα μέλη της οποίας εμπορεύονται αυγά επί της συσκευασία των οποίων, εκτός από την ένδειξη της ημερομηνίας συσκευασίας, αναγράφεται η ένδειξη «Εγγύηση — Συσκευάστηκαν την ημέρα ωοτοκίας».

Τον Μάιο 1987, οι αρμόδιες εποπτικές αρχές, στηριζόμενες στα άρθρα 18 και 21 του προαναφερθέντος κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1831/84 [2], κάλεσαν την προσφεύγουσα να αναστείλει την παράδοση συσκευασιών με την προαναφερθείσα ένδειξη.

Το Verwaltungsgericht Schleswig-Holstein, ενώπιον του οποίου η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι δικαιούται να εμπορεύεται αυγά με την αμφισβητούμενη ένδειξη, υπό την προϋπόθεση ότι η ένδειξη αυτή είναι ακριβής, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα ως προς το ζήτημα αν ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2772/75 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει την άμεση ή έμμεση αναφορά της ημερομηνίας ωοτοκίας που αναγράφεται στο εξωτερικό ή το εσωτερικό των συσκευασιών.

2. Κατά τον επίδικο κανονισμό, και ιδίως κατά το άρθρο 21, οι συσκευασίες δεν δύνανται να φέρουν οποιαδήποτε άλλη ένδειξη εκτός των προβλεπομένων στον κανονισμό.

Το άρθρο 18 προβλέπει τις ενδείξεις που πρέπει να αναγράφονται στις μικρές συσκευασίες. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η ημερομηνία συσκευασίας, όχι όμως και η ημερομηνία ωοτοκίας.

Το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να αποφανθεί επί μιας άλλης διατάξεως του υπό κρίση κανονισμού, δηλαδή επί του άρθρου 15, που προβλέπει, όσον αφορά τα ίδια τα αυγά, απαγόρευση ανάλογη με την προβλεπόμενη στο προαναφερθέν άρθρο 21 για τις μικρές συσκευασίες, υπογραμμίζοντας ότι η διατύπωση της διατάξεως αυτής δεν αφήνει καμιά αμφιβολία ως προς την απαγόρευση που ισχύει για τους επιχειρηματίες να αναγράφουν την ημερομηνία ωοτοκίας επί των αυγών που διαθέτουν στο εμπόριο [3].

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/014, σ. 53. Το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να αποφανθεί επανειλημμένα επί του κανονισμού αυτού: βλ. απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1989, Paris (C-204/88, Συλλογή 1989, σ. 4361)· απόφαση της 5ης Μαΐου 1988, Gutshof-Ei (91/87, Συλλογή 1988, σ. 2541)· απόφαση της 25ης Ιουνίου 1986, Wulro (130/85, Συλλογή 1986, σ. 2035). Επισημαίνω επίσης την υπόθεση C-203/90, απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1992, που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

2 — ΕΕ L 179, σ. 2.

3 — Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1989, C-204/88, ό.α. σκέψη 8.

Με την ευκαιρία αυτή το Δικαστήριο διευκρίνισε, εξάλλου, ότι, ενόψει ιδίως της ανάγκης να εξασφαλιστεί ότι οι παρεχόμενες στους καταναλωτές πληροφορίες είναι αξιόπιστες, και, επομένως, μπορούν εύκολα να ελεγχθούν από τις εθνικές αρχές, καθώς και ενόψει του γεγονότος ότι, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, μόνο οι σημαντικότεροι παραγωγοί μπορούν να προβούν στις αναγκαίες επενδύσεις για την εγκατάσταση αξιόπιστων συστημάτων επισημάνσεως, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι τα κοινοτικά όργανα περιέπεσαν σε προφανή πλάνη ή υπερέβησαν τα όρια της ευχέρειας εκτιμήσεώς τους κατά τον συμβιβασμό των συμφερόντων των καταναλωτών με τα ενίοτε αποκλίνοντα συμφέροντα των διαφόρων κατηγοριών παραγωγών.

3. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα, μολονότι δεν αμφισβητεί την ύπαρξη της απαγορεύσεως αναγραφής της ημερομηνίας ωοτοκίας επί των μικρών συσκευασιών, υποστηρίζει, ωστόσο, ότι η απαγόρευση αυτή δεν εφαρμόζεται στην ένδειξη « Συσκευάστηκαν την ημέρα ωοτοκίας », επειδή αυτή δεν αποτελεί ένδειξη πρόσθετης, μη προβλεπόμενης στον κανονισμό ημερομηνίας, αλλά ένδειξη σχετική με την αποτελεσματικότητα και την ταχύτητα του συστήματος εμπορίας που χρησιμοποίησε ο παραγωγός.

Αυτό το είδος ενδείξεως είναι, επομένως, κατά την προσφεύγουσα, νόμιμο υπό το πρίσμα του άρθρου 21, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ, του υπό κρίση κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1831/84, που επιτρέπει την αναγραφή επί των μικρών συσκευασιών ενδείξεων προοριζομένων για την προώθηση των πωλήσεων, κατά το μέτρο που οι ενδείξεις αυτές και ο τρόπος διατυπώσεώς τους δεν μπορούν να παραπλανήσουν τους αγοραστές.

4. Θα παρατηρήσω εκ των προτέρων ότι η επιχειρηματολογία αυτή είναι περίπλοκη και ελάχιστα πειστική. Ένδειξη αναγραφόμενη στη συσκευασία και περιέχουσα την ημερομηνία συσκευασίας, διευκρινίζοντας ότι τα αυγά συσκευάστηκαν την ημέρα ωοτοκίας, έχει ως σκοπό,προδήλως, να επιστήσει την προσοχή του καταναλωτή όχι επί της αποτελεσματικότητας και της ταχύτητας του συστήματος εμπορίας, αλλά, ακριβώς, επί της ημερομηνίας ωοτοκίας των αυγών, όπως εξάλλου επιβεβαιώνει το γεγονός ότι στο σημείωμα που επισυνάπτεται στη συσκευασία αναγράφεται το εξής: « Σας συγχαίρουμε για την αγορά αυτών των αυγών Gold υψηλής ποιότητας που αναφέρουν την ημερομηνία ωοτοκίας ».

Εξάλλου, μολονότι είναι ακριβές ότι, υπό τη μορφή αυτή, η αναφορά της ημερομηνίας ωοτοκίας είναι μόνο έμμεση, παραμένει το γεγονός ότι η ένδειξη αυτή δεν αφήνει καμιά δυνατότητα αμφιβολίας ή παρεξηγήσεως ως προς τον προσδιορισμό της ημερομηνίας αυτής.

Αν επιτρεπόταν η αναγραφή της ενδείξεως αυτής επί των συσκευασιών των αυγών, αυτό θα καθιστούσε κενή περιεχομένου την απαγόρευση που θέσπισε ο κοινοτικός νομοθέτης, αντίθετα από τον σκοπό της απαγορεύσεως αυτής.

Τέλος, δεν είναι εύλογο να γίνει δεκτό, μέσω ευρείας ερμηνείας του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 21 του υπό κρίση κανονισμού, ότι είναι δυνατή η καταστρατήγηση της απαγορεύσεως που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο.

5. Ασφαλώς, όπως είχα ήδη την ευκαιρία να παρατηρήσω στις προτάσεις που ανέπτυξα επί της υποθέσεως Paris[4], δεν μπορώ να αποσιωπήσω τις αμφιβολίες μου ως καταναλωτής και τη λύπη που προκαλεί η έλλειψη αντικειμενικώς και γενικώς αξιόπιστης τεχνολογίας για την αναγραφή της ημερομηνίας ωοτοκίας των αυγών, η οποία αποτελεί, τελικά, την ημερομηνία που ενδιαφέρει περισσότερο από οτιδήποτε άλλο τον καταναλωτή[5]· ωστόσο, ενόψει της εφαρμοστέας νομοθεσίας, δεν μπορώ παρά να προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει την εξής απάντηση στο ερώτημα του Verwaltungsgericht Schleswig-Holstein:

« Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2772/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975, περί ορισμένων προδιαγραφών εμπορίας που εφαρμόζονται στα αυγά, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1831/84 του Συμβουλίου, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι είναι ασυμβίβαστες προς τον κανονισμό άμεσες ή έμμεσες ενδείξεις της ημερομηνίας ωοτοκίας, οι οποίες αναγράφονται στην εξωτερική ή την εσωτερική πλευρά των συσκευασιών. »

4 — Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1989, C-204/88, ό.α.

5 — Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1907/90 του Συμβουλίου (ΕΕ L 173, σ. 5), που αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2772/75 και επιτρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την αναγραφή άλλων ημερομηνιών εκτός της ημερομηνίας συσκευασίας, αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση (βλ. 17η αιτιολογική σκέψη και άρθρα 7 και 10).